

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

31 серпня 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ДИПЛОМАТІЯ ТА РОЗВІДКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми : «Міжнародні відносини та регіональні студії»

спеціалізація

вид дисципліни : за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна 28.08. 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

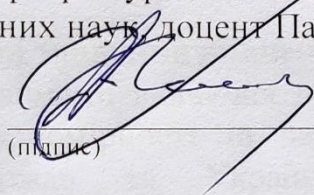
Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

Парфіненко Анатолій Юрійович, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від 28 серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
кандидат історичних наук, доцент Парфіненко Анатолій Юрійович

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини та регіональні студії»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(підпис)

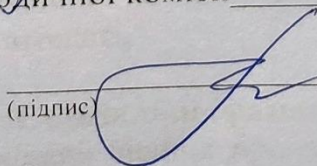
Ганна ПАНАСЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено ^{науково-}методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від 28 серпня 2020 року № 1

Голова ^{науково-}методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Дипломатія та розвідка» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» підготовки бакалавра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Дипломатія та розвідка” є – розкрити причини виникнення, становлення та напрями функціонування розвідки на різних етапах історії від давнини до наших днів, з’ясувати її взаємопов’язаність з дипломатичною діяльністю, як двох невід’ємних складових функціонування держави у міжнародному просторі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни “Дипломатія та розвідка” є: розглянути закономірності та напрями розвитку розвідувальних служб зарубіжних держав та України; усвідомити значення діяльності розвідувальних служб у розбудові систем безпеки зарубіжних держав та України; показати законні та незаконні засоби збору інформації, види таємної дипломатії та особливості їхнього функціонування у міжнародних відносинах.

Загальні компетентності

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1. Поглиблені знання про природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

ФК 3. Знання про стан досліджень міжнародних відносин і світової політики у політичній, економічній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

ФК 4. Знання про природу, джерела та інститути зовнішньої політики держави.

ФК 6. Здатність виявляти можливі як безпосередні, так і потенційні загрози та виклики міжнародній безпеці та основні напрями політики щодо зменшення та нейтралізації ризиків.

ФК 7. Розуміння основ сучасної світової економічної системи та структури міжнародних економічних відносин, та їх впливу на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

ФК 12. Знання природи та еволюції міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

ФК 13. Здатність до комунікації та здійснення інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

ФК 15. Володіння іноземними мовами на професійному рівні, виконання усного та письмового перекладу з фахової тематики міжнародних відносин.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-
Семестр	
8-й	-
Лекції	
24 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
54 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	-

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання** :

Загальні програмні результати навчання за спеціальністю

Знання:

РН2. Демонструвати знання про природу та механізми міжнародних комунікацій.

РН3. Демонструвати знання про природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН4. Розуміти основи сучасного міжнародного права, його впливу на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

Уміння/ Навички:

РН7. Збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав.

РН8. Визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів.

РН9. Проводити самостійні дослідження проблем міжнародних відносин із використанням наукових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів.

РН14. Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах.

Комунікація:

РН18. Брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору.

РН19. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері міжнародних відносин.

2. Тематичний план навчальної дисципліни***Розділ 1. Вступ. Таємна дипломатія та розвідка у Давнину, Середні віки і Новий час.***

Тема 1. Таємна дипломатія та розвідка як навчальна дисципліна й напрям наукових досліджень. Теоретичні аспекти та етапи діяльності розвідувальних служб.

Тема 2. Зародження та функціонування таємної дипломатії й розвідки у стародавніх державах.

Тема 3. Розвиток таємної дипломатії й розвідки у добу Середньовіччя.

Тема 4. Особливості таємної дипломатії й розвідки у XVI - першій половині XVII ст.

Тема 5. Організація та діяльність розвідувальних служб у державах Європи і Азії в другій половині XVII – на початку XIX ст.

Тема 6. Таємна дипломатія та розвідка у XIX – на початку XX ст.

Розділ 2. Таємна дипломатія та розвідка у добу Новітньої історії

Тема 7. Діяльність розвідувальних служб воюючих та нейтральних держав в роки Першої світової війни.

Тема 8. Дипломатія і розвідка провідних країн світу у міжвоєнний період.

Тема 9. Організація та напрями діяльності розвідувальних служб провідних країн в роки Другої світової війни.

Тема 10. Особливості функціонування розвідки і таємної дипломатії у період «холодної війни».

Тема 11. Організація і діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Вступ. Таємна дипломатія та розвідка у Давнину, Середні віки і Новий час												
Тема 1. Таємна дипломатія та розвідка як навчальна дисципліна й напрям наукових досліджень. Теоретичні аспекти та етапи діяльності розвідувальних служб	8	2	2			5						
Тема 2. Зародження та функціонування таємної дипломатії й розвідки у стародавніх державах	9	2	2			5						
Тема 3. Розвиток таємної дипломатії й розвідки у добу Середньовіччя	7	2				5						
Тема 4. Особливості таємної дипломатії й розвідки у XVI - першій половині XVII ст.	7	2				5						
Тема 5. Організація та діяльність розвідувальних служб у державах Європи і Азії в другій половині XVII – на початку XIX ст.	9	2	2			5						

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 6. Таємна дипломатія та розвідка у XIX – на початку XX ст.	7	2				5						
Разом за розділом 1	48	12	6			30						
Розділ 2. Таємна дипломатія та розвідка у добу Новітньої історії												
Тема 7. Діяльність розвідувальних служб воюючих та нейтральних держав в роки Першої світової війни	9	2	2			5						
Тема 8. Дипломатія і розвідка провідних країн світу у міжвоєнний період	7	2				5						
Тема 9. Організація та напрями діяльності розвідувальних служб провідних країн в роки Другої світової війни	9	2	2			5						
Тема 10. Особливості функціонування розвідки і таємної дипломатії у період «холодної війни»	9	2	2			5						
Тема 11. Організація і діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст.	8	4				4						
Разом за розділом 2	42	12	6			24						
Усього годин	90	24	12			54						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Таємна дипломатія та розвідка як навчальна дисципліна й напрям наукових досліджень. Теоретичні аспекти та етапи діяльності розвідувальних служб	2
2	Зародження та функціонування таємної дипломатії й розвідки у стародавніх державах	2

3	Організація та діяльність розвідувальних служб у державах Європи і Азії в другій половині XVII – на початку XIX ст.	2
4	Діяльність розвідувальних служб воюючих та нейтральних держав в роки Першої світової війни	2
5	Організація та напрями діяльності розвідувальних служб провідних країн в роки Другої світової війни	2
6	Особливості функціонування розвідки і таємної дипломатії у період «холодної війни»	2
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Таємна дипломатія та розвідка як навчальна дисципліна й напрям наукових досліджень. Теоретичні аспекти та етапи діяльності розвідувальних служб Розширити лекційний матеріал інформацією про характер взаємодії розвідки, влади й суспільства.	5
2	Зародження та функціонування таємної дипломатії й розвідки у стародавніх державах Проаналізувати ступінь ефективності використання у Давнину тайнопису, шифру, поштових голубів і ластівок для повідомлень.	5
3	Розвиток таємної дипломатії й розвідки у добу Середньовіччя З'ясувати, чому у Середні віки правителі та полководці активно використовували для розвідницької діяльності мандруючих лицарів, купців, жонглерів, місіонерів	5
4	Особливості таємної дипломатії й розвідки у XVI - першій половині XVII ст. Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням діяльності першого професійного криптоаналітика Антуана Россіньоля	5
5	Організація та діяльність розвідувальних служб у державах Європи і Азії в другій половині XVII – на початку XIX ст. Критично проаналізувати свідчення сучасників Наполеонівських війн щодо ступеня організації й ефективності французької військової розвідки.	5
6	Таємна дипломатія та розвідка у XIX – на початку XX ст. Розширити лекційний матеріал інформацією про таємні операції засновника німецької розвідки Вільгельма Штібера	5
7	Діяльність розвідувальних служб воюючих та нейтральних держав в роки Першої світової війни Зробити порівняльний аналіз діяльності військових розвідок воюючих держав.	5
8	Дипломатія і розвідка провідних країн світу у міжвоєнний період Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням діяльності Розвідочної управи Генерального штабу Збройних сил УНР, Відділу закордонної інформації політичного департаменту МВС УНР	5
9	Організація та напрями діяльності розвідувальних служб провідних країн в роки Другої світової війни Критично проаналізувати основні прорахунки німецької розвідки під	5

	час підготовки нападу Німеччини на СРСР	
10	Особливості функціонування розвідки і таємної дипломатії у період «холодної війни» Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням ідеологічного чинника у мотиваціях агентів спецслужб наддержав.	5
11	Організація і діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст. Зробити порівняльний аналіз діяльності розвідок провідних держав сучасності.	4
	Разом	54

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Дипломатія та розвідка» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки, при проведенні іспиту і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання творчих завдань.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання 1 – 13 балів

Теоретичне питання 2 – 13 балів

Теоретичне питання 3 – 14 балів

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

8. Критерії оцінювання

Поточний контроль є складовою системи організації навчального процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Оцінка за розділ – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, підсумкового контролю за підсумками вивчення розділу. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Дипломатія та розвідка».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума модульних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів модульних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 8 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 (для студентів денної форми навчання).

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового заліку.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Залік	Сума	
Розділ 1						Розділ 2							Ра- зом
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	60	40	100

Оцінка студента за підсумками вивчення розділу складається за результатами поточного контролю за підсумками вивчення розділу (у формі тестів) та під час проведення семінарських занять. Тести поточного контролю за розділ оцінюються від 0 до 5 балів. Кожна відповідь на семінарських заняттях оцінюється максимум в 5 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Методичне забезпечення

Лиман С. І. Дипломатія та розвідка : навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» / Лиман С. І., Парфінченко А. Ю. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 45 с.

Основна література

1. Бояджи Э. История шпионажа. В 2-х тт. / пер. с итал. Л. Кориной / Э. Бояджи. М.: ОЛМА Медиа Групп, 2003. Т. 1. 544 с.; Т. 2. 640 с.
2. Всемирная история шпионажа / Авт.-сост. М. И. Умнов. М.: Олимп, АСТ, 2000. 481 с.
3. Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. / Т. Григор'єва. Київ : Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с.
4. Гуменюк Б.І. Дипломатична служба: правове регулювання: Навч. посібник / Б. І. Гуменюк. К.: "Либідь", 2007. 224 с.
5. Даллес А. Искусство разведки. М.: Международные отношения - МП «Улисс», 1992. 288 с.
6. Марущак М. Й. Історія дипломатії XX ст.: Курс лекцій / М. Й. Марущак. Львів, 2003. Бескид Біт, 2003. 303 с.
7. Пик С. М. Таємна дипломатія і розвідка у міжнародних відносинах : навч. посібник / С. М. Пик . Львів : ЛНУ імені Івана Франка , 2012. 514 с.
8. Плэтт В. Стратегическая разведка. Основные принципы / В. Плэтт. М.: Форум, 1997. 376 с.
9. Ричелсон Д. Т. История шпионажа XX века / Д. Т. Ричелсон. М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. 560 с.
10. Фалиго Р. Всемирная история разведывательных служб. / Р.Фалиго, Р. Коффер. Пер. с франц. В 2 тт., М.: Терра, 1997. Т. 1. 528 с.; Т. 2. 304 с.

Допоміжна література

1. Бухгайт Г. Абвер - щит и меч III рейха / Г. Бухгайт; Пер. с нем. Ю. А. Неподаева. М.: Яуза и Эксмо, 2003. 384 с.
2. Вилинович А. Антология шпионажа / А. Вилинович. М.: Арий, 2015. 400 с.
3. Вольф М. Игра на чужом поле. Тридцать лет во главе разведки / М. Вольф. М.: Международные отношения, 1998. 392 с.
4. Гелен Р. Война разведок: Тайные операции спецслужб Германии, 1942-1971 / Р. Гелен; Пер. с нем. В. Г. Чернявского, Ю. Д. Чупрова. М.: Центрполиграф, 2003. 432 с.
5. Дамаскин И. А. Битвы разведок, 1941-1945 гг. / И. А. Дамаскин. М.: Вече, 2005. 480 с.
6. Дамаскин И. А. 100 великих разведчиков / И. А. Дамаскин. М. Вече, 2007. 346 с.
7. Девайн Д. Вдале полювання. Історія головного шпигуна Америки / Д. Девайн, В. Лоеб. Харків; Фоліо, 2018. 320 с.
8. Деларю Ж.. История гестапо / Ж. Деларю; Пер. с фр. Ю. А. Немешаев и др. Смоленск : Фирма "Русич", 1993. 480 с.
9. Дмитренко В. Розвідка та інші таємні служби Стародавнього Риму і його супротивників / В. Дмитренко. Львів: Кальварія, 2008. 752 с.
10. Дундуков М. Ю. Разведка в государственном механизме США. М.: Кучково поле, 2008. 448 с.
11. Колпакиди А. КГБ / А. Колпакиди, А. Север. М.: Яуза Эксмо, 2010. 784 с.
12. Ландер И. И. Негласные войны : история специальных служб, 1919-1945 : в 2-х книгах, [в 3-х томах] / И. И. Ландер. Одесса : Друк, 2007. Кн. 1: Условный мир. 2007. 622 с.; Кн. 2: Война, Т. 1. 2007. 643 с.; Кн. 2: Война, Т. 2. 2007. 530 с.
13. Лутиис П. де. История итальянских секретных служб / П. де Лутиис. М.: Прогресс, 1989. 320 с.
14. Мадер Ю. Абвер: щит и меч Третьего рейха / Ю. Мадер. Ростов н/Д: Феникс, 1999. 320 с.
15. Маклахан Д. Тайны английской разведки (1939–1985) / Д. Маклахан : пер. с англ. М.: Терра, 1997. 365 с.
16. Млечин Л. Служба внешней разведки / Л. М. Млечин. М.: Эксмо, Яуза, 2004. 616 с.
17. Остапенко П. В. Тайная война в Древнем мире. Минск: Харвест, 2004. 512 с.
18. Полмар Н. Энциклопедия шпионажа / Н. Полмар, Т. Б. Аллен : Пер. с англ. В. Смирнова. М.: КРОН-ПРЕСС, 1999. 816 с.
19. Север А. История КГБ / А. Север. М.: Алгоритм, 2008. 336 с.
20. Хёттль В. Секретный фронт. Воспоминания сотрудника политической разведки Третьего рейха. 1938-1945 / В. Хёттль. Перевод Ю. Чупрова. М.: Центрполиграф, 2003. 400 с.

21. Уайтон Ч. Знаменитые шпионы / Ч. Уайтон; Пер. с англ. Н. Лихачевой. М.: Терра, 1996. 272 с.
22. Уолтон К. Британская разведка во времена холодной войны / К. Уолтон. М.: Центрполиграф, 2016.
23. Филби К. Моя тайная война / К. Филби. М.: Воениздат, 1989. 123 с.
24. Черняк Е. Б. Пять столетий тайной войны. Из истории секретной дипломатии и разведки / Е. Б. Черняк. М.: Международные отношения, 1991. 2-е изд. 560 с.
25. Эндрю К.,. КГБ: История внешнеполитических операций от Ленина до Горбачева / К. Эндрю, О. Гордиевский : Пер. с англ. 1992. 768 с.
26. Aldrich R. J. The Hidden Hand: Britain, America and Cold War Secret Intelligence / R. J. Aldrich. London: John Murray, 2006. 733 p.
27. Aldrich R. J. The Black Door: Spies, Secret Intelligence and British Prime Ministers / R. J. Aldrich, Cormac R. London: Collins, 20016. 606 p.
28. Andrew C. For the President's Eyes Only: Secret Intelligence and the American Presidency from Washington to Bush / C. Andrew (London, HarperCollins, 1995, 660 p.
29. Andrew C. The Secret World: A History of Intelligence / C. Andrew. Yale University Press, 2018. 896 p.
30. Kitson S. The Hunt for Nazi Spies: Fighting Espionage in Vichy France / S. Kitson Chicago: University of Chicago Press, 2008. 218 p.
31. Nigel W. At Her Majesty's Secret Service: The Chiefs of Britain's Intelligence Agency, MI6 / W. Nigel. London: Greenhill, 2006. 296 p.
32. Walton K. Empire of Secrets: British Intelligence, the Cold War, and the Twilight of Empire / K. Walton. London: HarperPress, 2013, 448 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Закон України № 2229-XII «Про Службу безпеки України». 1992. 25 березня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
2. Закон України «Про розвідувальні органи України» від 22.03.2001 № 2331-III / Верховна Рада України 1994-2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2331-14>
3. Закон України № 3160-IV «Про Службу зовнішньої розвідки України». 2005. 1 грудня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-15#Text>
4. Указ Президента РСФСР № 293 «Об образовании Службы внешней разведки РСФСР». 1991. 18 декабря [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law7.ru/base45/p art0/d45ru0035.htm>
5. Ангуло А. Л. Художник Питер Пауль Рубенс - испанский дипломат и разведчик [Електронний ресурс]. – <http://www.e-vesti.ru/ru/hudozhnik-piter-paul-rubens-ispanskij-diplomat-i-razvedchik/>

6. Атаманенко И. Г. Разведка и контрразведка в Отечественной войне 1812 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://nvo.ng.ru/spforces/2012-12-14/14_1812.html
7. Безотосный В. М. Наполеоновские разведывательные службы в военной компании 1812 года. 2004. №4. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vivovoco.ibmh.msk.su/VV/PAPERS/HISTORY/SERVICE.HTM>
8. Бояджи Э. История шпионажа. В 2-х тт. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://books.google.com.ua/books?id=DwRjWtdUEoC&pg=PA28&lpg=PA28&dq=%D1%80%80>
9. Вилинович А. Антология шпионажа [Электронный ресурс]. – Режим доступа <https://avidreaders.ru/book/antologiya-shpionazha.html>
10. Данилов Е. С. Военная разведка и контрразведка античного Рима (III в. до н.э. - IV в. н.э.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа <https://www.dissercat.com/content/voennaya-razvedka-i-kontrrazvedka-antichnogo-rima-iii-v-do-ne-iv-v-ne>
11. Дмитриев В.А. Военная разведка в сасанидском Иране: способы, виды, масштабы [Электронный ресурс]. – Режим доступа [file:///C:/Users/1/Downloads/voennaya-razvedka-v-sasanidskom-irane-sposob-vid-masshtab%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/1/Downloads/voennaya-razvedka-v-sasanidskom-irane-sposob-vid-masshtab%20(1).pdf)
12. Заякин Б. Н. Краткая история спецслужб [Электронный ресурс]. – Режим доступа <https://litresp.ru/kniga/ru/%D0%97/zayakin-boris-nikolaevich/kratkaya-istoriya-specsluzhb>
13. Кёлер Дж. Секреты Штази. История знаменитой спецслужбы ГДР [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://booksonline.com.ua/view.php?book=87528>
14. Семин Н. Л. Спецслужбы США в 2001-2006 гг. (проблемы взаимоотношений с другими институтами государства и обществом) <https://www.twirpx.com/file/2288192/>
15. Філонов О. В. Специфіка структурної побудови, функціонування і діяльності поліції, жандармерії та спеціальних служб Російської імперії як органів, що здійснювали протидію тероризму в кінці XIX – на початку XX ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arhive.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12fovnpc.pdf>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженням розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Modle (<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1584>) проводяться практичні

(семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборогою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) **скласти залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle.**